

ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сучасному етапі розвитку суспільства проблема збереження здоров'я дітей є пріоритетним напрямом діяльності держави і розглядається як найбільша соціальна цінність, вирішальний чинник економічного розвитку, конкурентоспроможності країни. У цьому контексті постає нагальна потреба в зміні ставлення населення до власного здоров'я та формування у підростаючого покоління усвідомлення цінності здоров'я.

Дошкільний вік – період життя людини, коли відбувається інтенсивний ріст, розвиток, формування фізичних і психічних якостей, відтак він заслуговує на особливу увагу. За твердженнями О.Кононко, О.Кочерги, здорову особистість необхідно виховувати з моменту зачаття, а далі – народження дитини, особливо активізуючи педагогічний вплив у період дошкільного віку. Оскільки, по-перше, саме на дошкільний вік припадають важливі сенситивні періоди розвитку людини; по-друге, у дошкільників немає суб'єктивних причин для захворювань; по-третє, за даними психологів, у дошкільному віці в процесі активної дитячої діяльності реально виховати свідоме, бережливе ставлення до власного здоров'я [3, с.87].

У дошкільній освіті є достатньо досліджень (Т. Андрющенко, А. Богуш, Г. Беленької, О. Богініч, Є. Вільчковського, Н. Гавриш, О. Дубоград, Н. Денисенко, О. Іванашко, Т. Книш, Н. Левінець, Л. Лохвицької, М. Машовець, В. Нестеренко, Т. Поніманської, С. Юрочкиної та ін.), які присвячені питанням надання дітям знань про здоров'я, формування у дошкільників ціннісного ставлення до власного здоров'я, забезпечення оптимального стану здоров'я, визнання унікальності кожної дитини та забезпечення ефективності її індивідуального розвитку.

Нормативно-правова основа функціонування сучасної системи дошкільної освіти ґрунтується на основних положеннях Конвенції ООН про права дитини, Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти», «Про охорону дитинства», інших чинних нормативно-правових актів. Тому серед низки важливих завдань, які постають перед педагогічними працівниками ЗДО, провідними є формування елементарної компетентності про здоровий спосіб життя відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти. Серед фундаментальних засад Базового компоненту дошкільної освіти визначається «компетентнісний підхід до розвитку особистості, збалансованість набутих знань, умінь, навичок, сформованих бажань, інтересів, намірів та особистісних якостей і вольової поведінки дитини» [1, с.4]. У змісті освіти освітньої лінії «Особистість дитини» Базового компоненту дошкільної освіти заявлена «здоров'язбережувальна компетенція», яка передбачає «обізнаність із

будовою свого тіла, гігієнічними навичками за його доглядом; належністю до певної статі; продуктами харчування; основними показниками власного здоров'я, цінністю здоров'я для людини. Уміння виконувати основні рухи та гімнастичні вправи; застосовувати здобуті знання, вміння і навички щодо збереження здоров'я, не зашкоджуючи як власному, так і здоров'ю інших людей. Дотримання правил безпеки життєдіяльності» [1, с.11].

До складових здорового способу життя належать: здібність до рефлексії; стан різних видів простору; раціональне харчування; режим.

Ефективність процесу формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя залежить від відповідної спрямованості виховного процесу, форм та методів його організації. Серед традиційних методів є бесіда, спостереження, роз'яснення, переконання, позитивний і негативний приклади, методи вироблення звичок, методи вправ, контролю й самоконтролю, застосування яких сприяє створенню у дітей мотивації на здоровий спосіб життя. З нетрадиційних для педагогіки методів ефективно діють методи «педагогічної психотерапії», а саме: саморегуляції, рефлексотерапії. Ці методи створюють певну єдність і доповнюють один одного.

Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку поділяють на три групи: Оздоровчі завдання. Формування рухових навичок і умінь, виховання фізичних якостей. Виховання у дітей культурно-гігієнічних навичок і умінь здорового способу життя.

Ця робота може проводитися у формі:

- фізкультурних занять (індивідуальних і групових);
- оздоровчо- профілактичної роботи: вітамінотерапія, загартовування (басейн, ходьба босоніж, полоскання горла солоною водою), фітотерапія;
- систематичне проведення ранкової гімнастики, занять плаванням, рухливих ігор, фізкультхвилинок на заняттях, гімнастики після сну, «Годин здоров'я», логоритмики, пальчикової гімнастики, спортивних свят, дозвіль, розваг, туристичні походи;
- організація різних заходів за участю батьків (з використанням їхнього професійного досвіду медичного працівника, спортсмена);
- ознайомлення батьків з результатами навчання дітей (відкриті заняття, різні загальні заходи, інформація в куточках для батьків та інше). Для дітей і батьків бажано організовувати тематичні виставки малюнків по пропаганді здорового способу життя [2, с.86].

Таким чином, ефективність виховання і навчання дітей залежить від здоров'я. Здоров'я є важливим фактором працездатності і гармонійного розвитку дитячого організму. Оздоровчу спрямованість повинна мати вся організація життєдіяльності дитини в дошкільному освітньому закладі

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – Спецвипуск. – С. 1–29.
2. Пехарева С. В Формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку / С.В.Пехарева // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. - 2012. - №1. - С.86

3. Формування здорового способу життя : навч. посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації держ. службовців / [О.Яременко, О.Вакуленко, Л.Жаліло, Н.Комарова та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2000. – 232 с.

УДК 303.01

ДРАШКОВІЦІ А. А.

ПВНЗ «Карпатський університет імені Августина Волошина»

ЧИ ВАРТО ГОТУВАТИ ВУЗЬКОГО СПЕЦІАЛІСТА: ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ НА ВИЩУ ОСВІТУ УКРАЇНИ

1. Сучасна ситуація в галузі вищої професійної освіти, як в Україні, так і за кордоном, неоднозначна і характеризується пошуком нової оптимальної моделі. Іноді говорять про загальну кризу європейської освіти, вважаючи, що Гумбольтівська система освіти себе вичерпала. Класика Європейської системи освіти – це об'єднання наукового та освітнього компонентів, що формує самодостатній і необхідний інститут соціального оновлення, де наука виступає постачальником технологій, а освіта формує не тільки фахівців, але і громадян країни. Між тим, дослідники соціальних процесів підкреслюють, що «освіта нині втрачає свій колишній соціальний зміст... вона набуває двоякого нового змісту: як засіб досягнення економічного успіху і як інструмент доступу до нових життєвих форм і стилів» [1. Сс. 12 - 14]. Якщо розглядати ситуацію в більш загальному плані, то йдеться про необхідність більшої гнучкості у виробленні життєвих стратегій і здатності відмовитися від одних на користь інших особливо в ситуації відсутності роботи за отриманою спеціальністю.

2. Такий стан справ ставить питання про найбільш зручний характер освіти. Інакше кажучи, це питання про те, чому й як вчити: традиційно завжди йшлося про підготовку вузького фахівця. Між тим, така стратегія можлива і ефективна тільки в рамках стабільної і малодинамічної системи. В ситуації частих змін, нерідко з високим ступенем невизначеності неминуче виникає потреба в зміні орієнтирів. Драматизм становища посилюється тим, що індивіди, як правило, виявляються не суб'єктами, а об'єктами змін: не вони контролюють і формують майбутнє, а майбутнє застає їх, так би мовити, зненацька.

3. За таких обставин постає питання щодо змісту освітніх програм та їх застосування. Якщо весь час переучуватися - значить «забути все, чому тебе вчили раніше», то крім дискредитації освітніх практик і втрати мотивації до навчання нічого в результаті не отримаєш. Необхідно хоча б мінімальне збереження форм наступності як в плані збереження власної ідентичності, так і значущості певної культурної та інституціональної традиції.

Якщо це так, то мова повинна йти не тільки про зміну способів і технологій навчання, але і самої ідеології освіти, а за нею і принципів її організації. Це передбачає, перш за все, здатність подолати стереотипи як тих, хто знаходиться на вершині освітньої піраміди, так і тих, хто знаходиться біля основи. Побутовий прагматизм студентів, переконаних, що якщо цей предмет мені не знадобиться, то і вчити його непотрібно є віддзеркаленням викладача у

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>